

੬੭ ਸਾਕਤ ਸਿਉ ਕਰਿ ਉਲਟੀ ਰੇ

ਧੰਨ ਹਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਲਯੁਗ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ 'ਸਤਿਯੁਗ' ਵਰਤਾਇਆ।

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ :—

“ਬਾਬਾ ਦੇਖੇ ਧਿਆਨ ਧਰਿ, ਜਲਤੀ ਸਭਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਿਸਿ ਆਈ॥”

(ਵਾ: ਭਾ: ਗੁ: 1/24)

ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਧੰਨ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਜਲਦੇ-ਬਲਦੇ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਸੋਹਣੀ ਸੁੰਦਰ ਰਬਾਬ ਵਜਾ, ਇਕ ਇਲਾਹੀ ਰਾਗ ਦੁਆਰਾ, ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਗਾ ਕੇ, ਮਿਹਰ ਅਤੇ ਠੰਡ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰਸਾਇਆ, ਅਤੇ ਤਪਦੀ-ਸੜਦੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ੀਤਲਤਾ ਬਖਸ਼ੀ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਮਿਹਰ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਇਲਾਹੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੀ, ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ 'ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ' ਵਗਾ, ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਪਸ ਨੂੰ ਠਾਰਿਆ, ਅਤੇ ਸੁੱਕੇ ਸੜੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੀਤਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਲਯੁਗ ਅੰਦਰ ਸਤਿਯੁਗ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਵਰਤਿਆ ?

ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਰਾਹੀਂ, ਉਚਾਰੀ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵਤਿਆਂ, ਅਤੇ ਚੋਰਾਂ ਤੇ ਠੱਗਾਂ ਨੂੰ—ਸਾਧੂਆਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦੇ ਇਸ 'ਬਾਣੀ-ਰੂਪ' ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਖੋਲ ਕੇ, ਵਿਚਾਰ ਕੇ—ਇਹ ਗੱਲ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਮੰਡਲ ਹਨ :—

1. ਮਾਇਕੀ ਅਥਵਾ 'ਸਰਗੁਣ' ਮੰਡਲ,
2. ਆਤਮਿਕ ਅਥਵਾ 'ਨਿਰਗੁਣ' ਮੰਡਲ।

ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮੰਡਲਾਂ ਦੇ 'ਸੁਮੇਲ' ਵਿਚੋਂ ਸੰਸਾਰ ਉਪਜਿਆ ਹੈ।

“ਸਰਗੁਣ ਨਿਰਗੁਣ ਥਾਪੇ ਨਾਉ॥

ਦੁਹ ਮਿਲਿ ਏਕੈ ਕੀਨੋ ਠਾਉ॥”

(ਪੰਨਾ—387)

L67/1

Lekh 67 Traverse the reverse of the perverse (O, turn away from the apostate)

Great is Satguru (True Guru) Nanak Dev Ji who having been born in the dark age made the age of truth Or golden age happen.

According the saying of Bhai Gurdas Ji:-

- 1 As Baba (Nanak) brooded in meditation, he saw the entire earth aflame, indeed a blaze, with anguish and agony. V B G 1/24

Having heard the cries of this creation (caught in the cruel clutches of a crises) the Immortal God incarnated Himself as the Great Guru Nanak who played His beautiful *rabec* (rabab) and sang divine songs and through the divine music that rained on the furious burning fire of affliction on earth the cool showers of His Divine Grace cooled the burning-blazing creation. This was the sweet merciful great divine miracle which Guru Nanak performed. It made 'Gangga (flow)-in-the reverse' and in the process cooled our earth and calmed the heat of the barren and blazing hearts making them blossom forth like blooming buds.

What miracle did Guru Baba Ji have which made the age of truth take place in the age of darkness?

It was the song-divine (of Gurbani) that he, the protector of the poor had brought from the Regions Divine. I transformed the diabolical into the divine, sinners into saints, thieves and robbers into noble souls. If we contemplate deeply on the treasure of His Song-Divine, it becomes all too plain that this world has two planes or realms:-

- 1 the materialistic or realm with a form and
- 2 the spiritual or formless realm.

This world has been created from the 'combination' of these two realms.

- 2 *Naam, establishing the sargun (with form) and nirgun (without form), Made both converge (and operate) in one single place.*

387

L67/1

ਮਾਇਕੀ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਅਉਗਣਾ ਵਿਚੋਂ,
ਕੁਝ ਕੁ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ।

ਆਤਮ ਮੰਡਲ :—

ਸੱਚ ਹੈ ।
ਸਦੀਵੀ ਹੈ ।
ਸੁਖਮ ਹੈ ।
ਅਨੁਭਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ।
ਅਟੱਲ ਹੈ ।
ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੈ ।
ਅਗੋਚਰ ਹੈ ।
ਅਬੁਝ ਹੈ ।
ਅਪਾਰ ਹੈ ।
ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ ।
ਕਾਲ-ਹੀਨ ਹੈ ।
ਪਾਰਗਰਾਮੀ ਹੈ ।
ਇਕ-ਸਾਰ ਹੈ ।
ਸਹਿਜ ਹੈ ।
ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ-ਹੀਨ ਹੈ ।
ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਹੈ ।
ਇਲਾਹੀ ਰਜਾ ਹੈ ।
ਭਲਾ ਹੀ ਹੈ ।
ਸੱਚ-ਖੰਡ ਹੈ ।
ਇਕੋ ਇਕ ਹੈ ।

ਇਸ ਦੇ ਐਂਨ ਉਲਟ, ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ

ਕੂੜ ਹੈ ।
ਅਥਿਰ ਹੈ ।
ਸਬੂਲ ਹੈ ।
ਸੀਮਤ ਬੁਧੀ ਹੈ ।
ਨਾਸਵੰਤ ਹੈ ।
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਹੈ ।

L67/2

Some merits and demerits of the materialistic and spiritual realms are mentioned below.

Spiritual Realm is:-

True
eternal
subtle or abstract
intuitional illumination
invisible
beyond the reach of the senses
undiscoverable
boundless
reality
timeless
the carrier to salvation
consistent
equipoise
desireless
comfort giving
divine will
noble indeed
sphere of Truth
one and only one.

Exactly opposed to this , the materialistic realm is:-

false
unstable
material (having mass)
limited intellect
destructible
visible

L67/2

ਸੀਮਤ ਹੈ ।
 ਭਰਮ ਕੁਲਾਵਾ ਹੈ ।
 ਕਾਲ ਵਸ ਹੈ ।
 ਭਵਜਲ ਹੈ ।
 ਬਦਲਵਾਂ ਹੈ ।
 'ਸਹਸਾ'-ਸੰਸਾਰ ਹੈ ।

ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ-ਦਾਧੀ ਹੈ ।
 ਸੁਖ ਦਾ 'ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ' ਮਾਤਰ ਹੈ ।
 ਬਿਨਸਨਹਾਰ ਹੈ ।
 ਮਨ ਸਰਜੀ ਹੈ ।
 ਪਾਪ-ਪੁੰਨ ਹੈ ।
 ਦੂਜਾ ਭਾਵ ਹੈ ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮੰਡਲਾਂ ਦੇ ਗੁਣ-ਅਉਗੁਣ ਆਪਸ ਵਿਚ :-

ਵਿਰੋਧੀ
 ਉਲਟ
 ਖਿਲਾਫ਼
 ਮੁਤਜ਼ਾਦ

ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਕਰਮ-ਬੱਧ ਹੈ । ਆਤਮਿਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਮਾਇਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ, ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਉੱਚੀ ਸੋਧ ਦੇ, ਅੰਨ੍ਹੇ-ਵਾਹ ਮਾਇਆ ਦੇ 'ਬਿਖਮ-ਸਾਗਰ' ਅੰਦਰ ਰੁੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਬੂਠੇ ਪੰਧਿਆਂ ਵਿਚ ਪਲਚ-ਪਲਚ ਕੇ ਅਮੋਲਕ-ਜੀਵਨ ਬਰਬਾਦ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਭਵ ਸਾਗਰ ਅੰਦਰ 'ਕਿਝ ਨ ਬੁਝੈ' ਤੇ 'ਕਿਝ ਨ ਸੁਝੈ' ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਰੋ-ਪਿੱਟ ਕੇ, ਕੁਰਲਾ-ਕੁਰਲਾ ਕੇ ਤਰਸਯੋਗ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਇਸ ਤਰਸਯੋਗ ਅਧੋਗਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਇਉਂ ਖਿੱਚੀ ਹੈ :-

"ਖੋਟੇ ਕਉ ਖਰਾ ਕਹੇ, ਖਰੇ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ॥
 ਅੰਧੇ ਕਾ ਨਾਉ ਪਾਰਖੂ, ਕਲੀ ਕਾਲ ਵਿਡਾਣੈ ॥ ੩ ॥

L67/3

limited
 doubt-fallacy
 time-bound
 ocean of fear
 changeable
 anxiety giving world
 desire-encouraging
 like the 'shadow' of peace and comfort
 destructible
 mind-orientated
 evil- virtuous based
 duality.

Therefore, the merits and demerits of these two realms appear to be:-

opposed
 reversed
 contrary
 hostile

to each other.

The worldly beings are bound by action and reaction. Because of not possessing knowledge of the spiritual realm and without any lofty aims, they are blindly drifting away in the 'difficult-ocean' of materialism. The creation, entangled and enmeshed in the false occupations is wasting the invaluable life and caught in the whirlpool of this dreadful ocean, it is spending and wasting away its existence in an 'I-know-not-what' mentality. It is pitiable for it is writhing in agony and beating its breast in despair having polluted the pure life given by the Almighty.

Guru Baba Nanak has portrayed the true picture of this pitiful state of affairs thus:-

He calls the counterfeit genuine, and does not know the value of the genuine. The blind man is known as an appraiser; this Dark Age of Kali Yuga is so strange! 3 (cont. next page)

L67/3

ਸੂਤੇ ਕਉ ਜਾਗਤੁ ਕਹੈ, ਜਾਗਤ ਕਉ ਸੂਤਾ ॥
ਜੀਵਤ ਕਉ ਮੁਆ ਕਹੈ, ਮੂਏ ਨਹੀ ਰੋਤਾ ॥ ੪ ॥
ਆਵਤ ਕਉ ਜਾਤਾ ਕਹੈ, ਜਾਤੇ ਕਉ ਆਇਆ ॥
ਪਰ ਕੀ ਕਉ ਅਪੁਨੀ ਕਹੈ, ਅਪੁਨੇ ਨਹੀ ਭਾਇਆ ॥ ੫ ॥
ਮੀਠੇ ਕਉ ਕਉੜਾ ਕਹੈ, ਕੜਏ ਕਉ ਮੀਠਾ ॥
ਰਾਤੇ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ, ਐਸਾ ਕਲਿ ਮਹਿ ਡੀਠਾ ॥ ੬ ॥
ਚੇਰੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ, ਠਾਕੁਰੁ ਨਹੀ ਦੀਸੈ ॥
ਪੋਖਰੁ ਨੀਰੁ ਵਿਰਲੀਐ, ਮਾਖਨੁ ਨਹੀ ਰੀਸੈ ॥ ੭ ॥
ਇਸੁ ਪਦ ਜੋ ਅਰਥਾਇ ਲੇਇ, ਸੋ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ॥
ਨਾਨਕ ਚੀਨੈ ਆਪ ਕਉ, ਸੋ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ॥ ੮ ॥” (ਪੰਨਾ—229)
“ਕਾਚ ਬਿਹਾਝਨ, ਕੰਚਨ ਛਾਡਨ, ਬੈਰੀ ਸੰਗਿ ਹੇਤੁ,
ਸਾਜਨ ਤਿਆਗਿ ਖਰੇ ॥
ਹੋਵਨ ਕਉਰਾ, ਅਨਹੋਵਨੁ ਮੀਠਾ, ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਲਪਟਾਇ ਜਰੇ।”
(ਪੰਨਾ—823)

ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਇਸ ਸਿਸਟੀ ਦੀ ਕੁਰਲਾਹਟ ਅਤੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ, ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰ-ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ‘ਅਗਨ-ਸਾਗਰ’ ਵਿਚੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਇਕੋ ਹੀ ਰਾਹ ਹੈ, ਜੋ ‘ਭਉਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਅਸਗਾਹੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਪਾਰਿ ਪਾਹਿ’ ਦੇ ਫੁਰਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੁਰ ਸਬਦ ਦੇ ਲੜ ਲਗਿਆਂ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

‘ਗੁਰ ਸਬਦੁ’ ਵਿਚ ਲਗਣ ਵਾਸਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਅਤਿ ਸੋਹਣਾ ਅਤ ਸੁਚੱਜਾ ਰਾਹ ਦਸਿਆ ਹੈ।

ਆਓ ! ਜਰਾ ਇਸ ਆਤਮ-ਮਾਰਗ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ।

ਮਾਇਕੀ ਜੀਵਨ-ਵਹਿਣ ਵਿਚ ਰੁੜ ਕੇ ਅਸੀਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਇਕੋ, ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇਕੋ, ਰਾਹ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਅਸੀਂ ‘ਪਦਾਰਥਕ-ਵਹਿਣ’ ਦੀ ਥਾਂ, ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਦੇ ‘ਉਲਟ’, ‘ਇਲਾਹੀ ਵਹਿਣ’ ਵਿਚ ਬਦਲ ਕੇ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਪੁੱਜੀਏ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਮਨ, ਬਚ, ਕਰਮ ਕਰਕੇ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਸ ਵਹਾਉ ਨੂੰ ‘ਉਲਟਾ’ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਰਸਦਾਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵਲ ਨਹੀਂ ਮੋੜਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਦਾਚਿਤ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਤੇ ਇਹ ਹਨ :—

- 1 *The sleeper is said to be awake, and those who are awake are like sleepers. The living are said to be dead, and no one mourns for those who have died. 4 One who is coming is said to be going, and one who is gone is said to have come. That which belongs to others, he calls his own, but he has no liking for that which is his. 5 That which is sweet is said to be bitter, and the bitter is said to be sweet. One who is imbued with the Lord's Love is slandered -t his is what I have seen in this Dark Age of Kali Yuga. 6 He serves the maid, and does not see his Lord and Master. Churning the water in the pond, no butter is produced. 7 One who understands the meaning of this verse is my Guru. O Nanak, one who knows his own self, is infinite and incomparable. 8 (229)*
- 2 *You purchase glass, and discard gold; you are in love with your enemy, while you renounce your true friend. That which exists, seems bitter; that which does not exist, seems sweet to you. Engrossed in corruption, you are burning away. 823*

Hearing the groaning and lamenting of this creation, Guru Baba Ji advised the world again and again that there is only one way of saving oneself from this ‘fiery ocean’ and that is by following the command ‘The turbulent ocean of this world can be crossed by sailing in the ark of Guru’s Word’ (962)

To follow the path of ‘Guru’s Word’, our Gurus have shown us a very beautiful and accomplished way.

Come! let us discuss this spiritual-path.

Drifting in the materialistic life-current, we are suffering away. There is one and only one way of saving ourselves from this. We should change our life from the (current) ‘materialistic-flow’ into one that is (completely) contrary- the ‘Divine Flow’ and in this way reach the country of Guru Nanak.

As long as we do not change this flow of life in mind, word and deed towards some comfort-giving and relish-giving goal, change in our life will never occur.

To understand this topic, the following points need to be discussed:-

1. ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਮਾਇਕੀ ਅਥਵਾ ਪਦਾਰਥਕ 'ਵੇਗ' ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਇਕੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ 'ਪਾਹ', ਤੇ ਰੰਗਤ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

'ਲਿਵ ਫੁੜਕੀ ਲਗੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ, ਮਾਇਆ ਅਮਰੁ ਵਰਤਾਇਆ ॥'

(ਪੰਨਾ—921)

ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਮਾਤਾ ਦੇ ਉਦਰ ਵਿਚ, ਜੀਵ ਅੰਦਰ ਕੋਈ 'ਜੀਵਨ-ਰੋਂ' ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇਸ ਦੀ ਲਗਨ, 'ਇਲਾਹੀ ਲਿਵ', ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਜੀਵ ਦੀ ਗਰਭ ਅਗਨੀ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਉਹ ਜੀਵਨ-ਰੋਂ ਬਦਲ ਗਈ ਅਤੇ ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਮਾਇਆ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਪਾਉਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਜਦ ਤਾਂਈ 'ਜੀਵ' ਨੂੰ 'ਮਾਇਆ' ਦਾ ਰੰਗ ਯਾ 'ਪਾਹ' ਨਹੀਂ ਚੜਦੀ, ਇਹ 'ਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੰਡਲ' ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਆਤਮਿਕ 'ਗੁਣ' ਮਾਣਦਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦਾ ਹੈ।

ਪਰ, ਜਦ 'ਜੀਵ' ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਦੀ 'ਪਾਹ' ਯਾ 'ਪਿਉਂਦ' ਚੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਾਰੇ 'ਅਉਗੁਣ' ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਇਹ ਮਾਇਆ ਦੀ 'ਰੰਗਤ' ਗਾੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ—ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਉਹ ਆਪਣੇ 'ਅਸਲੇ', ਅਥਵਾ 'ਆਤਮ ਮੰਡਲ' ਨੂੰ 'ਭੁਲਦਾ' ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ 'ਬੇਮੁਖ' ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵ ਮਾਇਆ ਵਿਚ 'ਖਚਤ' ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਸਾਡਾ ਹੁਣ ਦਾ ਮਾਇਕੀ 'ਜੀਵਨ ਵੇਗ' ਸਾਨੂੰ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਅਸਗਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਲ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਅੰਨ੍ਹੇ-ਵਾਹ ਰੁੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

3. ਇਸ ਦੁਖਾਂ ਭਰੀ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ :—

'ਦੁਖੁ ਨਾਹੀ ਸਭੁ ਸੁਖੁ ਹੀ ਹੈ ਰੇ, ਏਕੈ ਏਕੀ ਨੇਤੈ ॥'

ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਸਭੁ ਭਲਾ ਹੀ ਹੈ ਰੇ, ਹਾਰ ਨਹੀ ਸਭ ਜੇਤੈ॥ (ਪੰਨਾ—1302)

ਵਾਲੀ ਸਦਾ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਰੁਖ ਮੋੜੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਸੀਂ ਕਦਾਚਿਤ ਦੁਖਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਾਂਗੇ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ

1 Our lives are flowing with the torrential tide of materialism because we are born in a materialistic world and therefore it is well nigh impossible for any person to escape the tentacles of this mighty octopus.

1 *Love for the Lord wears off, and the child becomes attached to desires; the script of Maya runs its course.*

921

From this line we get the hint that while we were in the mother's womb, we had in us flowing a different 'life-current' which kept our body safe from the fire of affliction the hot house of the womb. But when we were born into this world the 'life-current' underwent a change and the domain of matter engulfed us and began to exercise and exert its negative influence on us.

As long as man does not undergo the influence or colouring of materialism he passes through the 'spiritual illuminated sphere' and enjoys and illuminates limitless spiritual 'virtues' or 'merits'.

But when the influence of materialism gets grafted on to him then all the 'vices' or 'demerits' of the materialistic realm enter him. As the 'colouring' of this materialism gets more and more pronounced, so he forgets his 'origin' or 'spiritual realm' and turns away from it. In this way man becomes completely immersed in materialism.

2 This tide and torrent of materialism that we are flowing with in our present life is dragging us headlong into the deepest depths of the ocean of misery, misfortune and mortality.

3 To escape from such a bad state of existence there is a place where:-

2 *One has no pain - one is totally at peace. With ones eyes, one sees only the One Lord.
No one seems evil - all are good. There is no defeat - one is totally victorious.*

1302

This is a place where *charhdee kalaa* (high spirit and morale) forever reign.

Understanding the above three points and without bringing about an 'about-turn' in our wrong way of life, we will never escape the miseries and worries of this world, neither can we attain

ਸਦੀਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਤਿਸੰਗ, ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਨਿਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ 'ਰੁਖ' ਬਦਲੇਗਾ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸਾਡੇ ਮਨ, ਬਚ, ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸਾਡਾ 'ਮੈ-ਮੇਰੀ' ਵਾਲਾ 'ਆਪਾ-ਭਾਵ' ਬਿਲਕੁਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗੁਰੂ ਵਰਮਾਨ ਹੈ :—

“ਉਲਟ ਭਈ ਜੀਵਤ ਮਰਿ ਜਾਗਿਆ ॥

ਸਬਦਿ ਰਵੈ ਮਨੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲਾਗਿਆ ॥” (ਪੰਨਾ ੨੨੧)

‘ਜੀਵਤ ਭਾਵ’ ਤੋਂ ਮਰਕੇ, ਜੀਵ ਨੂੰ ‘ਜਾਗਰਤੀ’ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ‘ਸਬਦ’ ਵਿਚ ਰਤੇ ਜਾਣ ਤੇ, ‘ਉਲਟੀ’ ਖੇਡ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਮਨ ‘ਨਾਨਕ-ਦੇਸ਼’ ਵਿਚ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ‘ਪਰਮ-ਅਨੰਦ’ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ, ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ‘ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ’ ਕਹਿ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵਰਮਾਨ ਹੈ :—

“ਜਮ ਤੇ ਉਲਟਿ ਭਏ ਹੈ ਰਾਮ ॥

ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਸੁਖ ਕੀਓ ਬਿਸਰਾਮ ॥

ਬੇਰੀ ਉਲਟਿ ਭਏ ਹੈ ਮੀਤਾ ॥

ਸਾਕਤ ਉਲਟਿ ਸੁਜਨ ਭਏ ਚੀਤਾ ॥੧॥

ਅਬ ਸੋਹਿ ਸਰਬ ਕੁਸਲ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ॥

ਸਾਂਤਿ ਭਈ ਜਬ ਗੋਬਿੰਦੁ ਜਾਨਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਤਨ ਮਹਿ ਹੋਤੀ ਕੋਟਿ ਉਪਾਧਿ ॥

ਉਲਟਿ ਭਈ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ॥

ਆਪੁ ਪਛਾਨੈ ਆਪੇ ਆਪ ॥

ਰੋਗੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਤੀਨੋ ਤਾਪ ॥੨॥

ਅਬ ਮਨੁ ਉਲਟਿ ਸਨਾਤਨੁ ਹੁਆ ॥

ਤਬ ਜਾਨਿਆ ਜਬ ਜੀਵਤ ਮੁਆ ॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਉ ॥

ਆਪ ਨ ਡਰਉ ਨ ਅਵਰ ਡਰਾਵਉ ॥ ੩ ॥” (ਪੰਨਾ—326)

ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਦਮ-ਬ-ਦਮ ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਅਤੁਟ ਕਮਾਈ ਦੁਆਰਾ, ਜੀਵ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਾ ਹੀ ਉਲਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੁਆਰਾ, ਜਦੋਂ ‘ਸਤਿ-ਚਿਤ-ਅਨੰਦ’ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨਾਲ, ਜੀਵ ਦਾ ਅੰਤਰ-ਆਤਮੇ ‘ਸੰਪਰਕ’

everlasting joy and bliss nor peace of mind. Sitting in the company of the holy and meditating on God's Name will work out a very wonderful change in our mind, word and deed so much so that our 'egotism' or 'me-mineness' will vanish altogether.

1 When I turned away, and became dead while yet alive, I was awakened.
Chanting the Word of the Shabad, my mind is attached to the Lord. 221

When we die to this world, we wake to a new life indeed! The real is unreel in the reverse, and the unreal becomes Real. This mind begins to swim in the ocean of Divine Life, buoyed up by the Guru's Word. It attains ecstatic heights and delights and bursts into sallies of 'Wah!Wah! (Hail, Hail). In this context Bhagat Kabir says:-

2a I have turned away from death and turned to the Lord.

Pain has been eliminated, and I dwell in peace and comfort.

My enemies have been transformed into friends.

The faithless cynics have been transformed into good-hearted people. ||1||

b Now, I feel that everything brings me peace.

Peace and tranquility have come, since I realized the Lord of the Universe.
||1||Pause||

c My body was afflicted with millions of diseases.

They have been transformed into the peaceful, tranquil concentration of Samaadhi.

When someone understands his own self,
he no longer suffers from illness and the three fevers. ||2||

d My mind has now been restored to its original purity.

When I became dead while yet alive, only then did I come to know the Lord.

Says Kabeer, I am now immersed in intuitive peace and poise.

I do not fear anyone, and I do not strike fear into anyone else. 326

Through the continued cultivation of the word in the company of the holy, a person's entire behaviour, manners and mental make-up take a turn for the better. With the Guru's Grace when rapport is established with

ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਠੰਡ ਹੀ ਠੰਡ ਵਰਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਕਹਿ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵ ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ ਵਰਤਾਰਾ—“ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਸਭ ਭਲਾ ਹੀ ਹੈ ਰੇ” ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੋਂ-ਪਹਿਲ ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਸਦੀਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਪਰ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ‘ਗੁਰ-ਸਬਦ’ ਵਿਚ ਮਨ ਲੀਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਸਦੀਵੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੀਵ, ਸਹਿਜ-ਸੁਖ ਵਿਚ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ—ਕਿਸੇ ਉਮਾਹ, ਉਤਸਾਹ ਅਤੇ ‘ਚੜਦੀ ਕਲਾ’ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਤੁਰਦੇ, ਫਿਰਦੇ, ਬਹਿੰਦੇ, ਉਠਦੇ ‘ਸਹਿਜ-ਅਨੰਦ’ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਹੈ :—

‘ਸਾਇਰ ਸਪਤ ਭਰੇ ਜਲ ਨਿਰਮਲਿ, ਉਲਟੀ ਨਾਵ ਤਰਾਵੈ ॥

ਬਾਹਰਿ ਜਾਤੇ ਠਾਕਿ ਰਹਾਵੈ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥’

(ਪੰਨਾ—1332)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਰੋਮ-ਰੋਮ ਅੰਦਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣਾ ‘ਆਪਾ’ :—

ਮਿਠਾ-ਮਿਠਾ

ਸੁਹਣਾ-ਸੁਹਣਾ

ਠੰਡਾ-ਠੰਡਾ

ਹਲਕਾ-ਹਲਕਾ

ਪਿਆਰਾ-ਪਿਆਰਾ

ਨਿੱਘਾ-ਨਿੱਘਾ

ਖਿੜਿਆ-ਖਿੜਿਆ

ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ‘ਆਪਾ ਭਾਵ’ ਬਿਲਕੁਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ‘ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਤੂੰ ਹੂਆ’ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ, ਸਭ ਚਿੰਤਾ, ਝੋਰੇ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਅਕਹਿ ਸੁਖ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ :—

“ਜਿਨਾ ਬਾਤ ਕੋ ਬਹੁਤੁ ਅੰਦੇਸਰੋ, ਤੇ ਮਿਟੇ ਸਭਿ ਗਇਆ ॥

ਸਹਜ ਸੈਨ ਅਰੁ ਸੁਖਮਨ ਨਾਰੀ, ਉਧ ਕਮਲ ਬਿਗਸਇਆ ॥”

L67/7

the Good and Great God, Divine Peace, Sacred Coolness and an indescribable Bliss descend upon him.

In this way one’s outward behaviour reflects the essence of ‘There is nothing bad, but all’s well with the world!’ To begin with, such a state of mind is not lasting. But as one’s mind gets more and more steeped in Guru’s Word, one gets more and more drenched in Divinity and the mind becomes more and more stabilised. Such a state of mind becomes a reflex action for it continues even when the devotee is engaged in all sorts of worldly activities which are part of his duties towards his fellow beings and his near and dear ones. In this connection Guru Ji says:-

- 1 *The seven seas are overflowing with the Immaculate Water; the inverted boat floats across.
The mind which wandered in external distractions is restrained and held in check; the Gurmukh is intuitively absorbed in God.* 1332

Thus the acquisition of bliss is felt in every pore of a person’s body. His individual self feels:-

sweet

beautiful

cool

light

lovely

warm

blossoming.

So much so that his ‘individual self’ completely ceases to be and while saying ‘You! you! he becomes a very part of that He, and completely merges himself in Him. In such a state all worries, grief vanish and an indescribable peace and bliss descends on the devotee.

The fifth Guru has commanded:-

- 2 *Those things, which caused me such anxiety, have all vanished.
Now, I sleep in peace and tranquility, and my mind is in a state of deep and profound peace; the inverted lotus of my heart has blossomed forth.* 612
(cont. next page)

L67/7

ਦੇਖਹੁ ਅਚਰਜੁ ਭਇਆ ॥

ਜਿਹ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਸੁਨਤ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ, ਸੋ ਰਿਚੈ ਗੁਰਿ ਦਇਆ ॥

ਰਹਾਉ ॥

ਜੋਇ ਦੂਤ ਮੋਹਿ ਬਹੁਤੁ ਸੰਤਾਵਤ, ਤੇ ਭਇਆਨਕ ਭਇਆ ॥

ਕਰਹਿ ਬੇਨਤੀ ਰਾਖੁ ਠਾਕੁਰ ਤੇ, ਹਮ ਤੇਰੀ ਸਰਨਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ—612)

ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਰਤ-ਵਰਤਾਰੇ ਵਲ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ, ਤਾਂ ਨਿੱਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੀਆਂ, ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ :—

1. ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, ਪਰ 'ਹਥੋਂ ਦੇ ਕੇ ਭਲਾ ਮਨਾਉਣ' ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ;
2. ਕਥਨੀ ਵਾਲੇ 'ਗਿਆਨੀ' ਸਾਰੇ, ਪਰ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ; 'ਜਗਿ ਪੰਡਿਤੁ ਵਿਰਲਾ ਵੀਚਾਰੀ ॥' (ਪੰਨਾ—413)
3. ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, ਪਰ 'ਖੁਆਉਣ' ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ।
4. 'ਪਰ-ਅਉਗੁਣ' ਤੱਕਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਅਉਗੁਣਾਂ ਵਲ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ; 'ਆਪਨਝੇ ਗਿਰੀਵਾਨ ਮਹਿ ਸਿਰੁ ਨੀਵਾਂ ਕਰਿ ਦੇਖੁ ॥' (ਪੰਨਾ—1378)
5. ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਉਗੁਣਾਂ ਦੀ 'ਚਰਚਾ' ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, ਪਰ 'ਦੇਖ ਕੇ ਅਣਡਿਠਾ' ਤੇ 'ਸੁਣ ਕੇ ਅਣਸੁਣਾ' ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ; 'ਸਾਝ ਕਰੀਜੈ ਗੁਣਹ ਕੇਰੀ ਛੋਡਿ ਅਵਗਣ ਚਲੀਐ ॥' (ਪੰਨਾ—766)
6. ਕੌੜਾ ਤੇ ਫਿਕਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, 'ਮਿੱਠਾ' ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ;
7. 'ਨਿੰਦਾ' ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, ਆਪਣੀ ਨਿੰਦਾ ਸੁਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ;
8. 'ਬੁਰਾ' ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ, ਪਰ ਬੁਰੇ ਨਾਲ ਭਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ; 'ਫਰੀਦਾ ਬੁਰੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਿ, ਗੁਸਾ ਮਨ ਨ ਹਢਾਇ ॥' (ਪੰਨਾ—1381)
9. ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ 'ਰੋਸੇ-ਗਿਲੇ' ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, 'ਰੋਸੁ ਨਾ ਕਾਹੂ ਸੰਗ ਕਰਹੁ ਆਪਨ ਆਪੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥' ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ;
10. 'ਈਰਖਾ-ਦਵੇਤ' ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਬੰਨਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ—'ਪਰ ਕਾ ਬੁਰਾ ਨ ਰਾਖਹੁ ਚੀਤ' ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ;

Behold, a wondrous miracle has happened!

That Lord and Master, whose wisdom is said to be unfathomable, has been enshrined within my heart, by the Guru. //Pause//

The demons which tormented me so much, have themselves become terrified. They pray: please, save us from your Lord Master; we seek your protection.

612

If we cast a glance about us in the current code of conduct in our society of today, we find that:-

1. There are many who delight in taking, but hardly any who delight in giving.
2. There are many who delight in teaching and preaching, but hardly any who delight in practising the precepts. *How rare in this world is that scholar who reflects upon this.* 413
3. There are many who delight in being fed, but hardly any who delight in feeding.
4. There are many who delight in critical condemnation, but hardly any who delight in self-introspection. *Look underneath your own collar instead.* 1378
5. There are many who delight in playing up other's faults, but hardly any who delight in turning a blind eye to these. *Let us form a partnership, and share our virtues; let us abandon our faults, and walk on the Path.* 852
6. There are many who delight in harsh diatribes, but hardly any who delight in soft, sweet and soothing speech.
7. There are many who delight in callous (heartless) calumny (slander), but hardly any who delight in listening to their own denunciation.
8. There are many who delight in doing evil, but hardly any who delight in returning good for evil. *Fareed, answer evil with goodness; do not fill your mind with anger.* 1381
9. There are many who get angry with others, but hardly any who (practise) 'Do not be angry with anyone else; look within your own self instead.'
10. There are many who have tied bundles of 'jealousy-duality', but hardly any who 'Do not harbour evil intentions against others in their mind'.

11. 'ਡੰਡੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ' ਬਹੁਤ, ਪਰ 'ਪੂਰਾ ਤੋਲਨ' ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ;
12. 'ਡੰਗਾ ਟਪਾਉ' ਸਾਰੇ, ਪਰ 'ਫਰਜ਼-ਡਿਊਟੀ' ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ;
13. 'ਅਗ ਲਾਉਣ', ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, ਪਰ 'ਬੁਝਾਉਣ' ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ;
14. ਦਿਲ ਦੇ ਸੀਸ਼ੇ ਨੂੰ 'ਤੇੜਣ' ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, 'ਜੋੜਣ' ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ; 'ਹਿਆਉ ਨ ਕੋਹੀ ਠਾਹਿ, ਮਾਣਕ ਸਭ ਅਮੋਲਵੇ ॥' (ਪੰਨਾ—1384)
15. ਖਿੜੇ ਹੋਏ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ 'ਮੁਰਝਾਉਣ' ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ, ਮੁਰਝਾਇਆਂ ਨੂੰ 'ਖਿੜਾਉਣ' ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ।

"ਫਲ ਦੇ ਵਟ ਵਗਾਇਆਂ ਤਛਣਹਾਰੇ ਤਾਰਿ ਤਰੰਦਾ ॥
ਤਰਿ ਡੁਬੇ ਡੁਬਾ ਤਰੇ ਜਿਣਿ ਹਾਰੇ ਹਾਰੇ ਸੁ ਜਿਣੰਦਾ ॥
ਉਲਟਾ ਖੇਲੁ ਪਿਰੰਮ ਦਾ ਪੈਰਾਂ ਉਪਰਿ ਸੀਸ ਨਿਵੰਦਾ ॥
ਆਪਹੁ ਕਿਸੇ ਨ ਜਾਣੈ ਮੰਦਾ ॥" (ਵਾ: ਭਾ: ਗੁ: 28/12)

ਗੱਲ ਕੀ, ਹਰ ਪਾਸੇ :-

ਠੱਗੀ-ਠੱਗੀ

ਵਢੀ-ਖੋਰੀ

ਕੰਮ ਦੀ ਚੋਰੀ

ਟਾਲ-ਮਟੋਲ

ਲਾਰੇਬਾਜ਼ੀ

ਦਗਾ

ਫਰੋਬ,

ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਤੇ ਵਰਤ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ।

ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਅਉਗੁਣ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ! ਮਨ, ਬਚ, ਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਰਾਤ ਦਿਨ 'ਕੂੜ ਫਿਰੇ ਪਰਧਾਨ ਵੇ ਲਾਲੋ' ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਨਰਕ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।

ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ :-

'ਸੱਚੇ ਸੋਚੇ' ਕਰਨੇ ਸਿਖਾਏ
'ਤੇਰਾਂ-ਤੇਰਾਂ' ਤੋਲਣਾ ਦਸਿਆ
'ਹਥੋਂ ਦੇ ਕੇ ਭਲਾ ਮਨਾਉਣਾ' ਸਿਖਾਇਆ
'ਅਣਹੋਂਦਾ ਆਪ ਵੇਡਾਉਣ' ਦੀ ਜਾਚ ਦੱਸੀ ।

L67/9

- 11 There are many who delight in giving short weight and measure, but hardly any who delight in giving measure for measure.
- 12 There are many who delight in whiling ways their time but hardly any who delight in doing their duty well consciously.
- 13 There are many who delight in setting fires, but hardly any who delight in extinguishing them.
- 14 There are many who delight in breaking the mirrors of hearts, but hardly any who delight in joining them.
Do not utter even a single harsh word; your True Lord and Master abides in all. Do not break anyone's heart; these are all priceless jewels.
- 15 There are many who delight in trampling hearts blossoms under the heel, but hardly any who delight in watering them with the water of life.

A tree gives fruits to stone thrower and wooden boat to the cutter to get him across.

He who goes swimming is drowned and he who drowns swims across. (Similarly) winners in the world lose and the losers (becoming detached ultimately) win.

Reversal in the tradition of love makes the head bow to the feet. He (the Gurmukh) considers none as bad.

BGV 28/12

The fact is that on all sides there is :-

cheating-beating

bribery-corruption

shirking lurking

dillying-dallying

practice of false promises

treachery

deceit

prevailing and flourishing.

Is there are sin or vice that we worldlings are not guilty of? In thought, word and deed, we are day and night living our lives in a plane where 'O Lalo! It is only falsehood that reigns supreme over here.' Social conditions have become worse than hell.

Guru Baba Ji:-

Taught us to go in for a True Bargain
Told us to weigh (while engrossed in God uttering 'thine' thine')
Taught us that it is noble to ever give and give
Showed us that we should share with others without even being notice.

L67/9

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਨ ਨੇ ਜੁਲਮ ਰੋਕਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਾਇਆ, ਕਿ ਅਸਲੀ ਜੀਵਨ ਤਾਂ 'ਲੋਕਾਈ ਖਾਤਰ ਜੀਉਣਾ, ਲੋਕਾਈ ਖਾਤਰ ਮਰਨਾ ਹੀ ਹੈ।' ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਗਾਡੀ-ਰਾਹ ਤੋਂ ਖੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਆਓ! ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀਚਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ 'ਪਲਟਾ' ਦੇਈਏ ਤੇ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਸੇਧ ਵਿਚ ਤੁਰੀਏ।

ਐਸੀ 'ਉਲਟੀ-ਖੇਲ', ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੁਆਰਾ, ਹਰਿ-ਰਸ ਵਿਚ ਰਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ :

ਐਸੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ,
ਗੁਰਿ ਪੂਰੇ ਮੇਰੀ ਉਲਟਿ ਧਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ— 823)

ਸਾਡੀ 'ਮਿੱਤ' ਕੇਵਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਦਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ 'ਰੁਖ', ਸੰਸਾਰ ਵਲੋਂ ਮੌਝ 'ਗੁਰੂ' ਵਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦਾ 'ਰੁਖ' ਗੁਰੂ ਵਲ ਮੁੜਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਹੈ :—

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੇ ਸੁ ਪਲਟਿਆ, ਹਰਿ ਰਾਤੀ ਸਾਜਿ ਸੀਗਾਰਿ ॥
(ਪੰਨਾ— 785)

ਪਰ ਜੀਵ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ। ਭਰਮ ਦੇ 'ਮੋਤੀਐ', ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਭੀ, ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਅੰਨੇ ਵਾਹ ਰਸਾਤਲ ਵਲ ਰੁੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪਾਵਨ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ :—
ਐਸੇ ਕਾਰੇ ਭੂਲਿ ਪਰੇ ॥

ਕਰਹਿ ਕਰਾਵਹਿ ਮੁਕਰਿ ਪਾਵਹਿ,
ਪੇਖਤ ਸੁਨਤ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਹਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਕਾਚ ਬਿਹਾਝਨ ਕੰਚਨ ਛਾਡਨ, ਬੈਰੀ ਸੰਗਿ ਹੇਤੁ, ਸਾਜਨ ਤਿਆਗਿ ਖਰੇ ॥
ਹੋਵਨੁ ਕਉਰਾ ਅਨਹੋਵਨੁ ਮੀਠਾ, ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਲਪਟਾਇ ਜਰੇ ॥ ੧ ॥
ਅੰਧ ਕ੍ਰੂਪ ਮਹਿ ਪਰਿਓ ਪਰਾਨੀ, ਭਰਮ ਗੁਬਾਰ ਮੋਹ ਬੰਧਿ ਪਰੇ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਹੋਤ ਦਇਆਰਾ, ਗੁਰੁ ਭੋਟੈ ਕਾਢੈ ਬਾਹ ਫਰੇ ॥ ੨ ॥
(ਪੰਨਾ—823)

Our Gurus taught us to stand up to tyrant even at the cost of our lives. They showed us that real life lies in 'living for others, as also dying for others.' We are going astray from the main path show by Guru Baba Ji.

Come! Contemplating on Guru Baba Ji's Bani, let us do a complete 'about turn' and move along the true-pure path.

Such 'reverse play' can only be achieved by getting infatuated with spiritual love through the cultivation of Guru's Word.

1 Such is the sublime essence of the Lord, that I cannot describe it. The Perfect Guru has turned me away from the world. 823

As soon as we turn our mind from the work-a-day world to Guru's Word, our mental make-up begins to undergo a shape-up. With the gradual (or even rapid) turning of our mind towards our Guru and Guide, His qualities begin to take possession of our mind. Guru Ji says:-

2 But she who becomes Gurmukh, turns away from corruption and adorns herself, attuned to the Love of the Lord. 785

Man's life has become pitiable. Due to the 'cataract' of doubt-fallacy, he does not take cognizance of his own creator who is ever-present with him and man is blindly hurling himself headlong into hell.

Guru Arjan Dev Ji's sacred sermon is :-

3A Why do you wander in delusion like this?
You act, and incite others to act, and then deny it. The Lord is always with you;
He sees and hears everything. ||1||Pause||

B You purchase glass, and discard gold; you are in love with your enemy, while you renounce your true friend.

C That which exists, seems bitter; that which does not exist, seems sweet to you. Engrossed in corruption, you are burning away. ||1||

D The mortal has fallen into the deep, dark pit, and is entangled in the darkness of doubt, and the bondage of emotional attachment.

E Says Nanak, when God becomes merciful, one meets with the Guru, who takes him by the arm, and lifts him out. 832

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨ-ਕਮਲ ਦੀ ਮੋਜ਼ ਫੜ ਕੇ, ਮਨੁਖ 'ਛਾਇਆ-ਰੂਪ' ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਵਿਹਾਝਨ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ, ਰਾਤ-ਦਿਨ 'ਪੈਸਾ'-'ਪੈਸਾ' ਕੂਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿ, ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਵੇਰੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ, ਅਤੇ ਦੋਵੀ ਗੁਣ :-

ਛਾਇਆ
ਭਰਮ
ਸਭ
ਸੰਤੋਖ
ਧੀਰਜ
ਖਿਆ
ਨਿਮ੍ਰਤਾ
ਅਨੰਦ
ਸ਼ਾਂਤੀ
ਸੰਤ੍ਰੀ-ਭਾਵ
ਸੇਵਾ-ਭਾਵ
ਆਪਾ-ਵਾਰਨਾ
ਪ੍ਰੇਮ
ਮਿਠਤ ਨੀਵੀਂ, ਆਇ

—ਜੋ ਇਸ ਦੇ 'ਸੱਜਣ' ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਮੁਖ ਮੋੜੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਛੱਡ, ਡਿੰਨ ਭੰਗਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਜਾਣ, ਵਿਹੁ ਰੂਪੀ ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਲਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ 'ਬੇਮੁਖ' ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਰਮ ਦੇ ਗੁਬਾਰ ਅਤੇ ਮੋਹ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਕਾਰਨ ਅੰਨ੍ਹੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਗੋਤੇ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

'ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਈ, ਝੂਠੇ ਧੰਧੇ ਮੋਹੁ ।।' (ਪੰਨਾ—133)

ਇਸ ਭਵਜਲ ਵਿਚੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਕਢ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਸਾਡੇ ਜੀਆਂ ਤੇ ਤਰਸ ਕਰ ਕੇ, ਇਸ 'ਬਿਖਮ-ਅਸਗਾਹ ਭਵ-ਸਾਗਰ' ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਰਾਹ 'ਸਾਧ-ਸੰਗਤ' ਦਾ ਆਸਰਾ ਹੀ ਦਸਦੇ ਹਨ, ਜਿਥੋਂ ਸਾਨੂੰ 'ਨਾਮ' ਦੀ ਓਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 'ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਅੰਚਲਿ ਲਾਵਹੁ, ਬਿਖਮ ਨਦੀ ਜਾਇ ਤਰਣੀ' ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਸਿਖਾਈ ਹੈ, ਅਤੇ 'ਨਾਮ ਦਾ 'ਓਹਲਾ' ਫੈਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ :-

Man turns his back on the Timeless Bing and lives in the shallow shadows of meaningless matter and day-night he cries, 'money-money'. He flirts with false friends—lust, anger, greed, attachment, egotism and with Divine Virtues (like):-

Mercy
Justice
Truth
Contentment
Fortitude
Humility
Calmness
Friendship
Service-orientatedness
Sacrificing self
Love

- which are his 'friends', he has turned away from them. He renounces the ever helpful protecting Divinity, regards this temporary life as sweet and engrossed in the poison like materialism, he is turning away from Waheguru and becoming an apostate. In the darkness of doubt and bound in attachment he is repeatedly diving into the blind well.

Ensnared and enmeshed in the false occupations of materialism the whole world is perishing. 133

Out of the mesh of this marsh, only Satguru can bail him out or haul him up by holding his arm. So the Guru ias the sustainer or nurturer of the poor, taking pity on us tells us the way to save ourselves from the turbulent ocean of fear by taking the support or protection of 'Sadh-sangat' – the company of the holy. It is from here that we get the protection of 'Naam', He taught us the method of prayer – 'Attach me to the skirt of saints' sangat that I may cross the formidable stream of the terrible terrain and torrent of this world', and gives us advice to take 'protection of Naam'.

'ਰੇ ਮਨ ਓਟ ਲੇਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥' (ਪੰਨਾ—901)

ਜੀਅ ਰੇ ਓਲਾ ਨਾਮ ਕਾ ॥

ਅਵਰੁ ਜਿ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨੋ, ਤਿਨ ਮਹਿ ਭਉ ਹੈ ਜਾਮ ਕਾ ॥

(ਪੰਨਾ—211)

ਜਦ 'ਜੀਵ' ਦੇ ਮਨ ਦਾ 'ਰੁਖ' ਆਤਮਾ ਵਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਗੁਰਮੁਖ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਜਦ 'ਜੀਵ' ਦੇ ਮਨ ਦਾ ਰੁਖ ਅਪਣੀ ਆਤਮਾ ਵਲੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਅਥਵਾ 'ਭੁਲ' ਕੇ—ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਖਚਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—ਉਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਮਨ-ਮੁਖ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸੇ ਮਨਮੁਖ ਜੋ ਸਥਦੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ॥

ਗੁਰ ਕੇ ਭੇ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਹਿ ॥' (ਪੰਨਾ—1054)

ਜਦ 'ਜੀਵ' ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ 'ਭੁਲ' ਕੇ ਉਸ ਦੀ 'ਹੋਂਦ' ਨੂੰ ਹੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਝੂਠੀ 'ਮੈਂ-ਮੇਰੀ' ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਵਿਚ 'ਹੰਕਾਰਿਆ' ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸਾਕਤ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸਾਕਤ' ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ—ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ, ਐਨ 'ਉਲਟ' ਹੈ ।

ਐਸੇ 'ਸਾਕਤ' ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ :—

'ਖਾਦਾ ਪੈਨਦਾ ਮੂਕਰਿ ਪਾਇ ॥ ਤਿਸ ਨੋ ਜੋਹਹਿ ਦੂਤ ਪਰਮਰਾਇ ॥ ੧ ॥

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਬੇਮੁਖੁ, ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦੀਨਾ ॥

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਭਰਮਹਿ ਬਹੁ ਜੂਨਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਸਾਕਤ ਕੀ ਅਸੀ ਹੈ ਗੀਤਿ ॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸਗਲ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥ ੨ ॥

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਣ ਜਿਨਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਾਰਿਆ ॥

ਸੋਈ ਠਾਕੁਰੁ ਮਨਹੁ ਬਿਸਾਰਿਆ ॥ ੩ ॥" (ਪੰਨਾ—195)

"ਕਉਡੀ ਬਦਲੇ ਤਿਆਗੇ ਰਤਨੁ ॥ ਛੋਡਿ ਜਾਇ ਤਾਹੁ ਕਾ ਜਤਨੁ ॥

ਸੋ ਸਚੈ ਜੋ ਹੋਛੀ ਬਾਤ ॥ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਟੇਢਉ ਜਾਤ ॥ ੧ ॥

ਅਭਾਗੇ ਤੇ ਲਾਜ ਨਾਹੀ ॥

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਪੂਰਨ ਪਰਮੰਸਰੁ,

ਹਰਿ ਨ ਚੇਤਿਓ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਕਉਰਾ ਬਿਖਿਆ ਮੀਠੀ ॥ ਸਾਕਤ ਕੀ ਬਿਧਿ ਨੈਨਹੁ ਡੀਠੀ ॥

1 O mind, take the sheltering support of the Lord's Name. 901

2 Hey, soul: your only Support is the Naam, the Name of the Lord.

Whatever else you do or make happen, the fear of death still hangs over you. 211

When the 'direction' of man's mind moves towards the Soul, then he is said to be 'Guru-Ward' or 'Guru-Orientated'.

When the 'direction' of man's mind turns away from the Soul and gets immersed in materialism, then he is said to be 'mind-orientated' or an 'apostate'.

3 Those who do not recognize the Shabad are manmukhs.

They do not know the essence of the Fear of the Guru. 1054

When man, forgetting God, denies even His 'existence' and is going about egoistically in the doubt-fallacy of his own false 'me-mine ness', he is said to be the 'worshipper of materialism'! (one who is too much attached to worldly rather and to spiritual matters). Therefore, the mental state of such a person is exactly the 'reverse' of that of the Guru-orientated one.

The mental state of such a 'worshipper of materialism' is described in Gurbani thus:-

4 They eat and wear what they are given, but still, they deny the Lord.

The messengers of the Righteous Judge of Dharma shall hunt them down. ||1||

They are unfaithful to the One, who has given them body and soul.

Through millions of incarnations, for so many lifetimes, they wander lost.

||1||Pause||

Such is the lifestyle of the faithless cynics;

everything they do is evil. ||2||

Within their minds, they have forgotten that Lord and Master, who created the soul, breath of life, mind and body. 195

5 In exchange for a shell, he gives up a jewel.

He tries to get what he must give up.

He collects those things which are worthless.

Enticed by Maya, he takes the crooked path. ||1||

You unfortunate man - have you no shame?

You do not remember in your mind the ocean of peace, the perfect

Transcendent Lord God. ||1||Pause||

Nectar seems bitter to you, and poison is sweet.

Such is your condition, you faithless cynic, which I have seen with my own eyes. (Shabad continues on the next page) 892

ਕੂੜਿ ਕਪਟਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਰੀਝਾਨਾ ॥
 ਨਾਮ ਸੁਨਤ ਜਨੁ ਬਿਛੁਅ ਡਸਾਨਾ ॥ ੨ ॥
 ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਸਦ ਹੀ ਝੂਰੇ ॥
 ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਕਬਹਿ ਨ ਉਸਤਤਿ ਕਰੇ ॥
 ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦਾਤਾਰੁ ॥ ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਕਰੇ ਗਵਾਰੁ ॥”
 (ਪੰਨਾ—892)

“ਸਾਕਤ ਮੁਠੇ ਦੁਰਮਤੀ, ਹਰਿ ਰਸੁ ਨ ਜਾਣੰਨਿ ॥
 ਜਿਨੀ ਅੰਮਿਤੁ ਭਰਮਿ ਲੁਟਾਇਆ, ਬਿਖੁ ਸਿਉ ਰਚਹਿ ਰਚੰਨਿ ॥
 ਦੁਸਟਾਂ ਸੇਤੀ ਪਿਰਹੜੀ, ਜਨ ਸਿਉ ਵਾਦੁ ਕਰੰਨੁ ॥” (ਪੰਨਾ—854)

ਸਾਡੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਬਦਲਵੇਂ ‘ਮਨ’ ਉਤੇ ‘ਸੰਗਤ’ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ਅਵੱਸ਼ ਅਥਵਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ।

“ਜੋ ਜੈਸੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ, ਸੋ ਭੈਸੋ ਫਲੁ ਖਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—1369)

ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਐਸੇ ‘ਮਨਮੁਖ’ ਅਥਵਾ ‘ਸਾਕਤ’ ਦੀ ‘ਸੰਗਤ’ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਇਉਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :—

“ਤੇ ਸਾਕਤ ਚੋਰ ਜਿਨਾ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ,
 ਮਨ ਤਿਨ ਕੇ ਨਿਕਟਿ ਨ ਭਿਟੀਐ ॥” (ਪੰਨਾ—170)

“ਕਬੀਰ ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਜੀਐ, ਦੁਰਹਿ ਜਾਈਐ ਭਾਗਿ ॥
 ਬਾਸਨੁ ਕਾਰੇ ਪਰਸੀਐ, ਤਉ ਕਛੁ ਲਾਭੈ ਦਾਗੁ ॥” (ਪੰਨਾ—1371)

“ਕਬੀਰ ਮਾਰੀ ਮਰਉ ਕੁਸੰਗ ਕੀ, ਕੇਲੇ ਨਿਕਟਿ ਜੁ ਬੇਰਿ ॥
 ਉਹ ਝੁਲੈ ਉਹ ਚੀਰੀਐ, ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਹੋਰਿ ॥” (ਪੰਨਾ—1369)

“ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਜਈ ਪਿਆਰੇ, ਜੇ ਕਾ ਖਾਠਿ ਵਸਾਇ ॥
 ਜਿਸੁ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਵਿਸਰੈ ਪਿਆਰੇ, ਸੁ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਉਠਿ ਜਾਇ ॥”
 (ਪੰਨਾ—641)

ਸਾਕਤ ਸਿਉ ਮੁਖਿ ਜੋਰਿਐ ਅਧਵੀਚਹੁ ਟੁਟੈ ॥ (ਪੰਨਾ—811)

ਇਸ ‘ਉਲਟੀ ਖੇਲ’ ਨੂੰ ਖੇਲਣ ਲਈ ‘ਗ੍ਰਹਿਸਥ-ਉਦਾਸ’ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ‘ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹਲੇ’ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ।

ਉਲਟੀ ਰੇ ਮਨ ਉਲਟੀ ਰੇ ॥
 ਸਾਕਤ ਸਿਉ ਕਰਿ ਉਲਟੀ ਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ—535)

L67/13

1 You are fond of falsehood, fraud and egotism.
 If you hear the Naam, the Name of the Lord, you feel like you have been stung by a scorpion. ||2||
 You continually yearn for Maya,
 and you never chant the Lord's Praises with your mouth.
 The Lord is fearless and formless; He is the Great Giver.
 But you do not love Him, you fool! 892

2 The faithless cynics are defrauded by their own evil-mindedness; they do not know the sublime essence of the Lord.
 Those who lose the Ambrosial Nectar through doubt, remain engrossed and entangled in corruption.
 They make friends with the wicked, and argue with the humble servants of the Lord. 854

The influence of ‘Sangat’ or company on our weak and fickle minds will undoubtedly and compulsorily take place.

3 According to the company it keeps, so are the fruits it eats. 1369

For this reason Gurbani motivates us to keep away from the company of such ‘mind-orientated’ or ‘worshippers of materialism’ thus:-

4 Such faithless cynics, who have forgotten the Naam, are thieves. O my mind, do not even go near them. 170

5 Kabeer, do not associate with the faithless cynics; run far away from them.
 If you touch a vessel stained with soot, some of the soot will stick to you. 1371

6 Kabeer, I have been ruined and destroyed by bad company, like the banana plant near the thorn bush.
 The thorn bush waves in the wind, and pierces the banana plant; see this, and do not associate with the faithless cynics. 1369

7 As far as possible, do not associate with the faithless cynics, O Beloved.
 Meeting with them, the Lord is forgotten, O Beloved, and you rise and depart with a blackened face. 641

8 Friendship with the faithless cynic breaks down mid-way. 811

To play this ‘reverse game’ we have to live the life of ‘unattached-householders’ and as a result ‘we will not only remain happy in this world, but also feel utterly at peace in the next’.

9 Turn away, O my mind, turn away. Turn away from the faithless cynic. 535

L67/13

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗੁਰ-ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸਦੀਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਅਤੇ 'ਬੇਗਮ-ਪੁਰੋ' ਦੇ ਵਾਸੀ ਹੋ, ਲੁਡ-ਲੁਡ ਦਰਗਹਿ ਵੰਦਨਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦੇ ਇਹ ਬਚਨ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ 'ਕੁਕ' ਸਕਣ :—

'ਮਨ ਮਹਿ ਮਨੁ ਉਲਟੈ ਮਰੈ, ਜੈ ਗੁਣ ਹੋਵਹਿ ਨਾਲਿ ॥' (ਪੰਨਾ—935)
'ਬੀਜ ਮੰਤ੍ਰੁ ਲੈ ਹਿਰਦੈ ਰਹੈ ॥'

ਮਨੁਆ ਉਲਟਿ ਸੁੰਨ ਮਹਿ ਗਹੈ ॥' (ਪੰਨਾ—974)
'ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਜਮੁਨ ਮਿਲਾਵਉ ॥
ਬਿਨੁ ਜਲ ਸੰਗਮ ਮਨ ਮਹਿ ਨੁਾਵਉ ॥' (ਪੰਨਾ—327)
'ਗੁਰ ਪਰਸਾਈ ਉਲਟੀ ਹੋਵੈ, ਗਿਆਨ ਚਤਨੁ ਸਬਦੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥'
(ਪੰਨਾ—1056)

'ਸੁਰਤੀ ਕੇ ਮਾਚਗਿ ਚਲਿ ਕੇ, ਉਲਟੀ ਨਦਰਿ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ॥'
(ਪੰਨਾ—1329)

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ—'ਮਨਮੁਖ' ਯਾ ਸਾਕਤ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ, 'ਗੁਰਮੁਖ' ਬਣਨ ਲਈ, ਉੱਤਮ ਵੈਦੀ ਸੰਗਤ ਅਥਵਾ 'ਸਾਧ-ਸੰਗਤ' ਕਰਨ ਦਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਤਾਕੀਦੀ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕਰਚਿਓਆ-ਕਰਚਿਓਆ ਸਾਡੇ ਅੰਤਰ ਆਤਮੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ :—

1. ਸਰਧਾ ਠਾਵਨੀ ਵਧਈ ਜਾਵੇਗੀ,
2. ਮਾਇਬੀ ਭੰਗਤ ਘਟਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ
3. ਸਹਜੇ ਸਹਜੇ ਸਾਡੀ ਅਵਸਥਾ 'ਸਾਕਤ' ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ 'ਗੁਰਮੁਖ' ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਉਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :—

'ਮਹਾ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਸਾਧ ਕਾ ਸੰਗੁ ॥
ਜਿਸੁ ਭੇਟਤੁ ਲਾਯੈ ਪ੍ਰਭੁ ਰੰਗੁ ॥' (ਪੰਨਾ—392)
'ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਰੋਇ ਨਿਰਮਲਾ, ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਰੰਗਿ ॥' (ਪੰਨਾ—297)
'ਮਹਿਮਾ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਕੀ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ॥
ਮੇਲੁ ਖੋਈ ਕੋਟਿ ਅਘ ਹਰੇ ਨਿਰਮਲ ਭਏ ਚੀਤਾ ॥' (ਪੰਨਾ—809)
'ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਲਾਗੀ,
ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਮਲੁ ਲਹਿ ਜਾਵੈਗੇ ॥' (ਪੰਨਾ—1309)

Cultivating the Guru's commands explained in Gurbani, we will achieve eternal comfort and peace, and becoming the residents of a 'worryless-state' we will reach the Lord's court swinging with joy. Thus Guru Baba's words will be 'relevant' to us:-

- 1 The mind turns inward, and merges with mind, when it is with virtue. 935
- 2 He takes the Beej Mantra, the Seed Mantra, and keeps it in his heart. Turning his mind away from the world, he focuses on the cosmic void of the absolute Lord. 974
- 3 Turn your breath away from the left channel, and away from the right channel, and unite them in the central channel of the Sushmanaa. At their confluence within your mind, take your bath there without water. 327
- 4 By Guru's Grace, one turns away from the world, and attains the jewel of spiritual wisdom, and the Word of the Shabad. 1056
- 5 Following the path of intuitive awareness, one turns away from the world, and one's vision is enlightened. 1329

On the other hand, to change one from the state of 'mind-orientatedness' or the state of the 'mammon-worshipper' (in order) to become 'Guru-orientated', Gurbani gives us compulsory commands to be in the company of the highly virtuous, or the company of the spiritually elevated ones. Having such a company repeatedly will:-

- 1 Increase our faith orientated desire in the Timeless One.
- 2 Decrease the materialistic colouring in us and
- 3 Gradually change our state from the 'mammon worshipper' to that of the 'Guru-orientated'

Gurbani supports this act thus:-

- 6 The Saadh Sangat, the Company of the Holy, is so very pure and sacred. Meeting with them, love for God is embraced. 392
- 7 In the Saadh Sangat, one becomes pure, O Nanak, imbued with the Love of God. 297
- 8 This is the Glory of the Saadh Sangat, the Company of the Holy; listen, O my friends. Filth is washed away, millions of sins are dispelled, and the consciousness becomes immaculate and pure. 809
- 9 The filth of egotism from countless incarnations sticks to me; joining the Sangat, the Holy Congregation, this filth is washed away. 1309

'ਗਈ ਗਿਲਾਨਿ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
 ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤੇ ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥' (ਪੰਨਾ—892)
 'ਕਰਿ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸਿਮਰੁ ਮਾਧੋ, ਹੋਹਿ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ॥'
 (ਪੰਨਾ—631)

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਿਆ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਕਿ
 ਆਤਮ ਮੰਡਲ ਦੇ 'ਗੁਣ' ਅਤੇ
 ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਅਉਗਣ
 ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ
 'ਵਿਰੋਧੀ' ਅਤੇ
 ਐਨ 'ਉਲਟੇ' ਹਨ ।
 ਇਕ ਪਾਸੇ, ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ :—
 ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
 ਸਚ
 ਸਬਦ
 ਹੁਕਮ
 ਨਾਮ
 ਪਿਆਰ
 ਨਿਰਮਲਤਾ
 ਸੰਤੋਖ
 ਦਇਆ
 ਧੀਰਜ
 ਧਰਮ
 ਸੇਵਾ
 ਨਿਮ੍ਰਤਾ
 ਪਰਉਪਕਾਰ
 ਸ਼ਾਂਤੀ

ਆਇ, ਏ ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ।
 ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ, ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ :—
 ਅਗਿਆਨਤਾ
 ਭਰਮ

- 1 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, my aversion is gone.
 My mind and body are imbued with love for the Lord. 892
- 2 Join the Saadh Sangat, the Company of the Holy, and meditate in remembrance
 on the Lord; even a sinner like yourself will become pure. 631

It has been mentioned earlier that
 the merits of the spiritual realm and
 demerits of the materialistic realm
 are 'contrary' and
 the 'reverse' of each other.

On one hand in the spiritual realm there is the penetration and
 manifestation of virtuous merits such as

Divine illumination
 truth
 word
 command
 Naam
 love
 purity
 contentment
 mercy
 fortitude
 justice
 service
 humility
 charity
 calmness etc.

On the other hand, in the materialistic realm there is the prevalence and
 flourishing of demerits such as:-

ignorance
 doubt

ਹੰਕਾਰ
 ਕਾਮ
 ਕ੍ਰੋਧ
 ਲੋਭ
 ਮੋਹ
 ਸੌਕ
 ਡਰ
 ਖੁਦਗਰਜੀ
 ਈਰਖਾ
 ਦਵੇਤ
 ਦੁਖ
 ਕਲੇਸ਼
 ਕੁਲਝਣਾ

ਆਦਿ, ਦੇ ਅਤੁੰਗਣਾਂ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਤੇ ਵਰਤ-ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ।

ਜੇ ਕਰ ਅਸੀਂ ਮਾਇਕੀ-ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਨਿਕਲਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੀ-ਪੁਰਾਣੀ 'ਜੀਵਨ-ਰੋੜ' ਦੇ 'ਹਰ ਪਖ' ਅਥਵਾ :—

ਖਿਆਲ
 ਸੋਚਣੀ
 ਚਿਤਵਨੀ
 ਨਿਸਚਾ
 ਟੋਕ
 ਜੀਵਨ-ਸੋਧ
 ਰੁਚੀਆਂ
 ਰੀਝਾਂ
 ਗਿਆਨ
 ਕਰਮ
 ਧਰਮ
 ਆਦਤਾਂ
 ਸੁਭਾਓ
 ਮਨੋਰੰਜਨ

egotism
 lust
 anger
 greed
 attachment
 suspicion
 fear
 selfishness
 jealousy
 duality
 suffering
 anguish-agonny
 dispute etc.

If we wish to come out of the materialistic realm and enter the spiritual realm, then we have to change 'every aspect' of our former old 'routine of life' such as:-

thought
 thinking
 contemplation
 faith
 support
 life-goal
 inclinations
 interests
 knowledge
 action
 religion
 habits
 behaviour
 entertainment etc

ਆਦਿ—ਬਦਲਣੇ ਪੈਣਗੇ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ

‘ਐਨ ਉਲਟ’

‘ਆਤਮ ਮੰਡਲ’ ਦੇ ਦੋਵੀ ਗੁਣ ਧਾਰਨੇ ਪੈਣਗੇ; ਜਿਹਾ ਕਿ

ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨੀ

ਪ੍ਰੇਮ-ਭਾਵਨਾ

ਦਇਆ

ਸਤ

ਸੰਤੋਖ

ਧੀਰਜ

ਖਿਮਾ

ਨਿਮ੍ਰਤਾ

ਸੇਵੀ-ਭਾਵ

ਸੇਵਾ-ਭਾਵ

ਆਪਾ ਵਾਰਨਾ ।

ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਹ ਮਹੱਤਵ-ਪੂਰਨ ‘ਉਲਟ’ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ—

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਧਨ—ਬਖਸ਼ਿ ਹੋਇ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਅਥਵਾ ‘ਸਾਧ ਸੰਗਤ’ ਹੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ :—

‘ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨਾ ਭਾਉ ਨਹੀ ਉਪਜੇ,

ਭਾਵ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਹੋਇ ਤੇਰੀ ॥’ (ਪੰਨਾ—694)

‘ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਸੁਨੀ ਇਹ ਸੋਇ ॥

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨੁ ਤਰਿਓ ਨ ਕੋਇ ॥’ (ਪੰਨਾ—373)

“ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥” (ਪੰਨਾ—377)

‘ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਲੇਹੁ ਮਤੇ ॥

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਪਾਵਹੁ ਪਰਮ ਗਤੇ ॥’ (ਪੰਨਾ - 1137)

‘ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਭਇਓ ਜਨਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ॥

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਭਜੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ॥’ (ਪੰਨਾ—176)

ਅੰਦਰਲੇ ਘੁੱਪ ਹਨੇਰੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਧ ਗੁਬਾਰ ਵਿਚ ਠੱਕਰਾਂ ਅਤੇ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਸੀਂ ‘ਹਨੇਰੇ’ ਵਲ ਪਿਠ ਕਰਕੇ ‘ਚਾਨਣ’ ਵਲ ਦੌੜਦੇ ਹਾਂ ।

ਅੱਗ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਭੀ, ਅਸੀਂ ਭਾਂਬੜ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭਜਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਠੰਡੀ ਥਾਂ ਭਾਲਦੇ ਹਾਂ ।

L67/17

and ‘contrary’ to them,
the merits of the spiritual realm such as:-

faith orientated desire

love orientated desire

mercy

truth

contentment

fortitude

tolerance

humility

friendship

service orientated desire

sacrificing one’s self

will have to be acquired.

To bring this great-perfect ‘reverse’ change in life, the first and most important method that has been told is to have the company of the spiritually elevated ones or ‘sadh-sangat’, the company of the holy.

1 Without the Saadh Sangat, the Company of the Holy, love for the Lord does not well up; without this love, Your devotional worship cannot be performed. 694

2 By searching and seeking, I have heard this news, 373
that without the Saadh Sangat, the Company of the Holy, no one swims across.

3 Joining the Saadh Sangat, the Company of the Holy, my understanding is refined 377

4 Take in the teachings of the humble Saints.
In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, you shall obtain the supreme status. 1137

5 Through the Saadh Sangat, the Company of the Holy, you obtained this human life.
Do seva - selfless service; follow the Guru's Teachings, and vibrate the Lord's Name, Har, Har. 1176

(Instead of) stumbling and in doubt suffering in the pitch dark room where there is total darkness, we turn our back towards it and run towards the ‘light’.

From the flames of the raging fire too, we run far away and look for some cool place.

L67/17

ਐਨ ਏਜੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦ 'ਜੀਵ' ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਦੇ :—

'ਅਗਨ ਸੋਕ ਸਾਗਰ' ਦੇ ਭਾਂਬੜ,
'ਆਤਿਸ਼ ਦੁਨੀਆ' ਦੇ ਸੋਕ,
'ਬਿਖਮ ਸਾਗਰ' ਦੀਆਂ ਡੱਬੂ ਲਹਿਰਾਂ,
'ਮਾਇਆ ਨਾਗਨੀ' ਦੇ ਡੰਗ,
'ਮਾਇਆ ਨਗਉਰੀ' ਦੇ ਚਰਿਤ੍ਰ,
'ਪੰਜਾਂ' ਦੇ ਭੜਬੁ,
'ਨਰਕ ਘੋਰ' ਕਾ ਦੁਆਰਾ
'ਬਿਖ ਮਾਇਆ' ਦੇ ਸਾਗਰ

ਤੋਂ ਅਤਿ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਤੰਗ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ, ਇਸ ਬੂਠੀ ਤੋਗੁਣੀ ਮਾਇਆ ਵਲ
'ਪਿਠ' ਕਰਕੇ, ਅਥਵਾ 'ਤਿਆਗ' ਕੇ— ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ, ਅਥਵਾ ਪਰਮਾਰਥ
ਵਲ 'ਮੁੜਦਾ' ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਸੁਖ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ।

'ਕੋਈ ਸਜਣ ਸੰਤੁ ਮਿਲੇ ਵਡਭਾਗੀ, ਮੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰਾ ਦਸੈ ਜੀਉ ॥
ਹਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਖੋਜੀ ਭਾਲਿ ਭਾਲਾਈ ॥
ਕਿਉ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਿਲੈ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥' (ਪੰਨਾ—940)
ਹਰਿ ਜਨ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦਸਹੁ ਮੈ ਭੁਖ ਲਗਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ—95)

ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਵਲੋਂ
'ਮੁੜਨਾ'

ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ ਵਲ 'ਮੂੰਹ ਕਰਨਾ' ਹੀ ਜਗਿਆਸੂ ਦੀ ਨਿਰਾਲੀ
'ਉਲਟੀ-ਖੇਡ' ਹੈ ।

ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਗੁਰਮੁਖ ਹੀ 'ਖੇਲਦਾ' ਹੈ ।
ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ 'ਜੀਵ' ਇਸ 'ਅਗਨ ਸੋਕ ਸਾਗਰ' ਵਿਚ ਹੀ
ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਈ ਬੂਠੇ ਧੰਧੇ ਮੌਹੁ ॥ ਪੰਨਾ(—133)

ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣਾ ਅਮੋਲਕ ਜਨਮ ਅਜਾਈ ਗਵਾਕੇ, ਜਮਾਂ ਦੇ ਵਸ ਪੈ ਕੇ, ਆਵਾ
ਗਵਨ ਦੇ ਫੇਰ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ ।

ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਨਾਲੋਂ ਅਜ ਕਲ ਬਹੁਤ ਪਾਠ, ਕਥਾ-ਕੀਰਤਨ, ਵਿਖਿਆਨ ਹੋਣ
ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਆਤਮਿਕ ਅਵਸਥਾ ਨਿਘਰ ਕੇ ਹਾਸੇ ਹੀਣੀ
ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਸਦੀ ਹੈ ।

L67/18

Exactly in the same way, man having gone through suffering and misery
of :-

the flames of the 'fiery ocean of grief',
the heat of the 'fiery world',
the drowning waves of the 'terrible ocean'
the sting of the 'materialistic serpent',
the trick of the 'deceptive materialism'
the confusion of the 'five' (lust, anger, greed, attachment, ego)
the door of 'horrible hell'
the ocean of the poisonous materialism,

turns his back on this false *trigun* materialism (rajo, sato, tamo) and forsaking
it, turns towards the spiritual realm or religious pursuits and comes out in
search of spiritual comfort and calmness.

- 1 *If only I could have the good fortune to meet some friendly Saint; he might
show me the Way to my Beloved Lord God.
I have searched my mind and body, through and through.
How can I meet my Darling Beloved, O my mother?* 94
- 2 *O servants of the Lord, O Saints, O my Siblings of Destiny, let us join together!
Show me the way to my Lord God-I am so hungry for Him!* 95

'Turning away' from
the materialistic realm
and 'facing' the spiritual realm is indeed the truth-seeker's distinct
'reverse-play' in which only some rare
Guru-orientated being indulges.

All the rest of the beings, according to (Guru Ji),

'Entangled and enmeshed in the love of false occupation perish, 133

thus wasting away their valuable life in the 'fiery ocean of grief' and coming
under the control of Yamas, the couriers of death, they continue to remain in
the circle of transmigration (births and deaths).

Compared with previous times, nowadays despite having so much *paath*
(Gurbani recitation), katha-kirtan (singing of hymns and explanation) and
sermons, our mental and spiritual state has sunk so low that it is becoming a
joke and we are witnessing all this right in front of our eyes.

L67/18

ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਰਹਿਣੀ, ਸਹਿਣੀ ਵਿਚ ਅਤਿਅੰਤ ਫਰਕ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ-ਰੂਪ 'ਬਾਣੀ' ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਤਾਂ ਟੇਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ 'ਚਾਲਦੇ', ਸਿਰਫ ਪਾਠ, ਗਾਇਨ ਅਤੇ ਵਖਿਆਨ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ, ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ, ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਉਚਮ-ਉਚੇ, ਸੂਚਮ-ਸੂਚੇ, ਸੁਖਦਾਈ, ਕਲਿਆਣ ਕਾਰੀ ਆਤਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਝੇ ਭੇਦਾਂ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ, ਅਵੇਸਲੇ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਮਚਲੇ ਹੋ ਕੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਐਨ 'ਉਲਟ' ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

'ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਜਾਨੈ ਸਭ ਬਾਤ, ਜਾਨਤ ਹੀ ਅਉਗਨੁ ਕਰੈ ॥
 ਕਾਹੇ ਕੀ ਕੁਸਲਾਤ, ਹਾਥਿ ਦੀਪੁ ਕੂਏ ਪਰੈ ॥' (ਪੰਨਾ—1376)
 'ਜਾਨਿ ਬੁਝ ਕੈ ਬਾਵਰੇ, ਤੈ ਕਾਜੁ ਬਿਗਾਰਿਓ ॥
 ਪਾਪ ਕਰਤ ਸੁਕਚਿਓ ਨਹੀ, ਨਹ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿਓ ॥' (ਪੰਨਾ—727)

ਇਸ 'ਨੁਕਤੇ'—ਅਥਵਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ 'ਉਲਟ' ਸਾਡੀ ਜੀਵਨ-ਰੋੜ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਬਿਓਰਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ :	ਸਾਡੀ ਕਿਰਿਆ :
'ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲ ਗਾ ॥'	ਮਾਇਆ ਸਿਉ ਮੇਰਾ ਮਨ ਲਾਗਾ !
'ਲੋਗਨ ਸਿਉ ਮੇਰਾ ਠਾਠਾ ਬਾਗਾ ॥'	ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਉ ਮੇਰਾ ਠਾਠਾ ਬਾਗਾ !
'ਅਵਰਿ ਕਾਜ ਤੇਰੈ ਕਿਤੇ ਨ ਕਾਮ ॥'	ਦਿਨ ਰਾਤ ਅਵਰ ਕਾਜ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹਾਂ ਅਤੇ
'ਮਿਲੁ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥'	ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਦੀ ਫੁਰਸਤ ਜਾਂ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਭਾਸਦੀ !
'ਗੁਸਾ ਮਨਿ ਨਾ ਹਵਾਇ ॥'	ਗੁਸੇ ਵਿਚ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸੜ-ਬਲ ਕੇ ਕੋਇਲੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਾਂ !
'ਨਾ ਕੋ ਬੈਰੀ ਨਹੀ ਬੇਗਾਨਾ ॥ ਸਗਲ ਸੰਗਿ ਹਮ ਕੋ ਬਨਿ ਆਈ ॥'	ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਿਗਾਨੇ ਤੇ ਵੇਰੀ ਧਾਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ! ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ !
'ਤਜਹੁ ਸਿਆਨਪ ਸੁਰਿ ਜਨਹੁ'	ਸਿਆਣਪ ਘੋਟਣ ਵਿਚ ਹੀ ਵਡਿਆਈ ਤੇ ਫਖਰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।
ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥'	ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਾਸਦੀ।

The reason for this is that there is a big difference between what we profess and what we practise and tolerate. We do respect the Guru-form 'Bani' by bowing to it, but we do not incorporate the teachings of *Gurbani* into our lives; we are satisfied with *paath* (recitals of our scriptures), the singing of it and discourses on *Gurbani*. We do not feel the need to contemplate on and cultivate *Gurbani*.

Thus becoming ignorant, indifferent, knowingly making pretensions of the hidden secrets of spiritual teachings of the high-lofty, pure, peace and salvation giving *Gurbani*, we are living our lives exactly contrary to its teachings.

- 1 *Kabeer, the mortal knows everything, and knowing, he still makes mistakes. What good is a lamp in one's hand, if he falls into the well?* 1376
- 2 *Know this well, O madman - you have ruined your affairs. You did not restrain yourself from committing sins, and you did not eradicate your ego.* 727

To illustrate this 'point' – and to clarify that our fast life-flow is contrary to *Gurbani*, a table (of comparison) is given below:-

	The teachings of <i>Gurbani</i>	Our actions
1	'My mind is attached to the True <i>Naam</i> '.	My mind is attached to materialism
2	'Before the people I put on a display'.	I put on a display before God
3	'Being engrossed in other deeds is not going to help you'.	Day and night I am engrossed in deeds other than <i>Naam</i> .
4	'Meet the company of the holy and contemplate only upon the <i>Naam</i> '.	There doesn't seem to be the need or time to participate in the company of the holy.
5	'Do not allow anger to wear out the mind'.	Burnt and scorched in anger we are reduced to charcoal.
6	'No one is an enemy and no one is a stranger'.	All are strangers, and branded as enemies.
7	'I am at peace with everyone'.	I cannot get along with anyone.
7	'O Godly people get rid of your cunningness'.	Doggedly pursuing cunningness we fell proud.
8	'Remember the Lord your King'.	We do not see the need to do <i>simran</i> .

'ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭਿ ਕੂੜੁ ਗਾਲੀ ਹੋਛੀਆ ॥' 'ਨਾਮ' ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸੋਝੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੂੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਗਲਤਾਨ ਹਾਂ ।
 'ਦੇਖ ਕੇ ਅਣਡਿੱਠ' ਕਰਨਾ । ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਲੇ ਲਾ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਵਾਦ ਲੈਣਾ ।
 'ਸੁਣ ਕੇ ਅਣਸੁਣਿਆ' ਕਰਨਾ । ਸੁਣ ਕੇ, ਘੱਟ ਕੇ ਅੰਦਰੋ-ਅੰਦਰ ਕੁੜਨਾ ਅਤੇ ਸੜਨਾ ।
 'ਬੁਰੇ ਦਾ ਭਲਾ' ਕਰਨਾ । ਭਲੇ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ ।
 'ਰੋਸ ਨਾ ਕਾਹੂ ਸੰਗ ਕਰਹੁ' ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਤੇ ਰੋਸੇ-ਗਿਲੇ, ਈਰਖਾ ਦਵੈਤ, ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਵਧਾਉਣਾ ।
 'ਨਿੰਦਾ ਭਲੀ ਕਿਸੇ ਕੀ ਨਾ ਹੀ' ਨਿੰਦਾ ਕਰ ਕੇ ਰਸ ਮਾਨਣਾ ।
 'ਹਥੋਂ ਦੇ ਕੇ ਭਲਾ ਮਨਾਈ' ਹਥੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਲਾ ਮਨਾਈ ।

ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜੇ ਅਸੀਂ 'ਗੁਰਮੁਖ' ਬਣ ਕੇ ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਪਣੇ :—

- ਖਿਆਲ
- ਸੋਚਣੀ
- ਨਿਸਚੇ
- ਰੁਚੀਆਂ
- ਆਦਤਾਂ
- ਵਰਤਾਰਾ
- ਧਰਮ
- ਕਰਮ
- ਸੁਭਾਓ
- ਮਨੋਰੰਜਨ
- ਸ਼ੌਕ

ਅਥਵਾ 'ਜੀਵਨ' ਦੇ ਹਰ ਪਖ ਨੂੰ 'ਮਨਮੁਖ' ਅਥਵਾ 'ਸਾਕਤਾਂ' ਦੇ 'ਜੀਵਨ-ਰੋੜ ਤੋਂ' ਬਿਲਕੁਲ 'ਉਲਟ' ਢਾਲਨਾ ਪਵੇਗਾ ।

ਸਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਅਨੇਕਾਂ ਗੁਰੂ, ਅਵਤਾਰ, ਸੰਤ, ਭਗਤ, ਇਸ 'ਉਲਟੀ ਆਤਮਿਕ ਖੇਲ' ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ । ਗੁਰਬਾਣੀ ਭੀ ਇਹ ਸਚਾ-ਸੂਚਾ ਆਤਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਮਹੱਤਵ-

9	'Without the <i>Naam</i> everything is false and worthless	We have no awareness about <i>Naam</i> . We are engrossed in false talk
10	'To witness and not be mindful of'	Instead of being unmindful, we light a spark and create a raging fire.
11	To hear something and not be mindful of it'.	After listening to give wings to a statement and gleefully blow it out of proportions.
12	'To be kind to those who are bad and evil'.	To do bad towards those who are good.
13	'Keep not grievances in your heart'.	Even small things prompt us to show grievances, jealousy, envy and enmity.
14	'Backbiting and slander benefits no one'.	We get pleasure out of backbiting and slander.
15	'Feel grateful while giving or sharing'.	Feel grateful only on receiving.

In other words if we, becoming Guru-orientated, wish to enter the spiritual realm, then we have to mould every aspect of our:-

- thought
- thinking
- faith
- inclinations
- habits
- behaviour
- discipline
- actions
- character
- entertainment
- interests

in our lives and make it completely contrary to the 'life-current' of the mind-orientated apostates.

From the very beginning of creation, various gurus, incarnations, saints, devotees have been teaching about this 'Spiritual Reverse Play'. *Gurbani* too has been advocating this true-pure spiritual advice but

ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਸੀਂ :—

ਪੜ ਕੇ

ਸੁਣ ਕੇ

ਗਾ ਕੇ

ਲਿਖ ਕੇ

ਕਥਾ-ਵਾਰਤਾ ਕਰਕੇ

ਫਿਲੋਸਫੀਆਂ ਘੱਟ ਕੇ

ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ

ਵਿਚ ਹੀ, ਇਹਨਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ‘ਉਪਰ ਦੀ ਲੰਘ’ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਫੋਕੇ ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ‘ਰੋਲ-ਘਚੋਲੇ’ ਵਿਚ ‘ਗਵਾ’ ਛੱਡਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ—ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਅਨੁਭਵੀ ਆਤਮਿਕ ‘ਤਤ-ਵਿਚਾਰ’ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਹੋ ਕੇ, ਵਾਂਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਵਜਾਹ ਨਾਲ, ਆਮ ਜਨਤਾ ਤਾਂ ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਹੀ ਪਲਚ-ਪਲਚ ਕੇ ਘੱਰ ਨਰਕ ਭੋਗ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਅਤੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਭੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਉਚਮ-ਉਚੇ, ਸੂਚਮ-ਸੂਚੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ‘ਦਿਮਾਗੀ ਸੁਗਲ’ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਨੀ-ਬਦਨੀ, ਫੋਕੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕੀ ਫਿਲਾਸਫੀ (Philosophy) ਤਾਈਂ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

‘ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਕਰਤਾ ਫਿਰੇ,

ਹੁਕਮੈ ਮੂਲਿ ਨ ਬੁਝਈ ਅਧਾ ਕਚੁ ਨਿਕਚੁ ॥’ (ਪੰਨਾ-- 509)

‘ਕਥਨੀ ਕਹਿ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਈ ॥

ਸਭ ਕਥਿ ਕਥਿ ਰਹੀ ਲੁਕਾਈ ॥’ (ਪੰਨਾ- 655)

‘ਪੜੇ ਸੁਣੇ ਕਿਆ ਹੋਈ ॥

ਜਉ ਸਹਜ ਨ ਮਿਲਿਓ ਸੁਈ ॥’ (ਪੰਨਾ—655)

‘ਪੜਿ ਵਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ਜਿਰਿ ਮਾਰੇ ਜਮਕਾਲਾ ॥

ਤਤੁ ਨ ਚੀਨਹਿ ਬੰਨਹਿ ਪੰਡ ਪਰਾਲਾ ॥’ (ਪੰਨਾ—231)

‘ਪੜਣਾ ਗੁਝਣਾ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕਾਰ ਹੈ,

ਅੰਦਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਿਕਾਰੁ ॥’ (ਪੰਨਾ—650)

‘ਪੜਤ ਗੁਨਤ ਐਸੇ ਸਭ ਮਾਰੇ,

ਕਿਨਹੂੰ ਖਬਰਿ ਨ ਜਾਨੀ ॥’ (ਪੰਨਾ—477)

having read

having heard

having sung

having written

having done discourses (on it)

having delved in philosophies

we lose the essence of these teachings by getting involved in arguments and quarrels or have lost them in the confusion of empty intellectual discussions. As a result of this by becoming ignorant of the innate intuitional spiritual ‘essence-deliberations’ of these teachings, we are left lacking.

Because of ignorance, the general public enmeshed and entangled in the materialistic realm is suffering horrible hell, but the surprising and regretful thing is that our religious leaders and preachers too have regarded the lofty-high, pure teachings of Gurbani as ‘intellectual pastime’ and have limited it to discourses, hollow knowledge and dry philosophy.

- 1 *He wanders around babbling and speaking, but he does not understand the Lord's Command at all. He is blind, the falsest of the false.* 509
- 2 *By preaching sermons, one's doubt is not dispelled. Everyone is tired of preaching and teaching.* 655
- 3 *What use is reading and listening, if celestial peace is not attained?* 655
- 4 *Reading about the debates and disputes, they are hit over the head by the Messenger of Death. They do not understand the essence of reality, and they gather their worthless bundles of straw.* 231
- 5 *Reading and studying are just worldly pursuits, if there is thirst and corruption within.* 650
- 6 *Such scholars and students have all died, and none of them have discovered the inner meaning.* 477

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰੀ 'ਸਾਕਤ' ਲਫਜ਼ ਆਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਿਆ ਜਾ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਸਾਕਤ' ਉਹ ਹੈ, ਜੋ 'ਪਰਮਾਤਮਾ' ਦੀ 'ਹੋਂਦ' ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਜਾਂ ਭੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ 'ਉਪਰੇ' ਮਨ ਨਾਲ ਹੀ 'ਸਾਖੀ' ਭਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸਾਕਤ ਜੀਵ' ਆਪਣੀ 'ਹਉ' ਧਾਰੀ 'ਹੋਂਦ' ਨੂੰ ਹੀ 'ਸਚ' ਮੰਨੀ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਅਤੇ 'ਮੈਂ-ਮੇਰੀ' ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਾਕਤ ਦੇ ਲੱਛਣ ਇਉਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ :—

'ਸਾਕਤ ਹਰਿ ਰਸ ਸਾਦੁ ਨ ਜਾਣਿਆ,

ਤਿਨ ਅੰਤਰਿ ਹਉਮੈ ਕੰਡਾ ਹੋ ॥' (ਪੰਨਾ—13)

'ਸਾਕਤ ਸਚੁ ਨ ਭਾਵਈ ਕੂੜੇ ਕੂੜੀ ਪਾਇ ॥' (ਪੰਨਾ—22)

'ਸਾਕਤ ਨਰ ਅਹਕਾਰੀ ਕਹੀਅਹਿ,

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵੀਜੈ ॥' (ਪੰਨਾ—1325)

'ਸਾਕਤ ਮੂੜੁ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬਧਿਕ,

ਵਿਚਿ ਮਾਇਆ ਫਿਰਹਿ ਫਿਰਦੇ ॥' (ਪੰਨਾ—800)

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਕਉਰਾ ਬਿਖਿਆ ਮੀਠੀ॥ ਸਾਕਤ ਕੀ ਬਿਧਿ ਨੈਨਹੁ ਡੀਠੀ॥

ਕੂੜਿ ਕਪਟਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਰੀਝਾਨਾ ॥ ਨਾਮੁ ਸੁਨਤ ਜਨੁ ਬਿਛੁਅ ਡਸਾਨਾ ॥'

(ਪੰਨਾ—892)

ਜੇਕਰ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ, ਉਪਰਲੀਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਉਤੇ ਪਰਖੀਏ, ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੀਵ 'ਸਾਕਤ' ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਹੀ ਗਿਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ 'ਸਾਕਤ' ਅੱਖਰ ਪੜ ਕੇ ਜਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਖਰ ਸਾਡੇ ਉਤੇ ਨਹੀਂ 'ਢੁਕਦਾ'—ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸਾ ਸਮਝਣਾ ਹੀ ਸਾਡੀ 'ਹਉਮੈ' ਦੀ 'ਹੰਗਤ' ਜਾਂ ਹਉਂ-ਧਾਰੀ— 'ਸਾਕਤ' ਹੋਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੈ।

ਏਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਤਨੇ ਪਾਠ-ਪੂਜਾ, ਕਫਾ-ਵਾਰਤਾ ਅਤੇ ਕਰਮ-ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਵੀ, 'ਜੀਵ', ਮੌਹ ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਪਲਚ-ਪਲਚ ਕੇ ਨਰਕ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ 'ਮਨ' ਉਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ 'ਹੰਗਤ' ਜਾਂ 'ਪਾਹ' ਨਹੀਂ ਚੜਦੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ 'ਬਦਲਦਾ'।

The word 'saakat' in Gurbani is mentioned many times. It has been explained earlier that 'saakat' is one who does not believe in the 'existence' of the 'Supreme Soul' (God), or one who is lost or one who admits (the divine existence) with a 'superficial mind'. In this way the 'apostates' regard their ego-ridden 'existence' as the truth and are passing their lives on the support of 'me-mineness'.

Gurbani mentions the characteristics of 'saakat' thus:-

- 1 *The wicked shaaktas, the faithless cynics, do not know the Taste of the Lord's Sublime Essence. The thorn of egotism is embedded deep within them.* 13
- 2 *The shaaktas, the faithless cynics, do not like the Truth; false are the foundations of the false.* 22
- 3 *The faithless cynics are called egotistical; without the Name, their lives are cursed.* 1325
- 4 *The foolish faithless cynics are held captive by Maya; in Maya, they continue wandering, wandering around.* 800
- 5 *Nectar seems bitter to you, and poison is sweet. Such is your condition, you faithless cynic, which I have seen with my own eyes. You are fond of falsehood, fraud and egotism. If you hear the Naam, the Name of the Lord, you feel like you have been stung by a scorpion.* 892

When we earnestly test the state of our mind with the touchstone of lines from Gurbani mentioned above, then we will realise that most people fall into the category of 'Saakat' (faithless cynics).

The surprising thing is that having read or heard of the word 'saakat' we think that this word does not 'apply' to us – that it has been used for someone else.

This type of understanding is indeed the 'ego' of 'egotism' or is proof of being ego-ridden 'saakat'.

This is the reason why despite doing so much recitation-worship, lectures-discourses, rituals-ceremonies that men, entangled and enmeshed in the attachment of materialism are going through terrible hell and the colour or influence of Gurbani is not having any effect (on us) and no change takes place in life.

ਉਪਰਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਉਚੀ-ਸੁਚੀ ਆਤਮਿਕ ਅਵਸਥਾ—‘ਸਾਕਤ ਦੇ ਜੀਵਨ’ ਤੋਂ, :—

ਹੋਰਵੇਂ
ਵਿਲੱਖਣ
ਮੁਖਾਲਿਫ਼
ਉਲਟ
ਮੁਤਜ਼ਾਦ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ‘ਜੀਵਨ—ਰੋਂ’ ਦੀ ‘ਰੋੜ੍ਹ’ ਨੂੰ ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ

ਠੱਲ੍ਹ ਕੇ
ਮੋੜ ਕੇ
ਬਦਲ ਕੇ
ਪਲਟ ਕੇ

‘ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ’ ਵਲ
‘ਉਲਟਾਉਣਾ’

ਹੀ

‘ਸਾਕਤ ਸਿਉ ਕਰਿ ਉਲਟੀ ਰੇ ॥’

ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।
ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਸੁਰਤੀ ਯਾ ਬਿਰਤੀ-ਰੂਪੀ ‘ਬੂਟੇ’ ਨੂੰ, ਮਾਇਕੀ ‘ਬੇਜਰ-ਧਰਤੀ’ ਵਿਚੋਂ

ਪੁਟ ਕੇ

‘ਸ਼ਬਦ’ ਅਥਵਾ ‘ਨਾਮ’-ਰੂਪੀ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ‘ਗੱਡਣਾ’ ਹੈ।

“ਬੁਲਿਆ ! ਰਬ ਦਾ ਕੀ ਪਾਉਣਾ।

ਇਧਰੋਂ ਪੁਟਣਾ ਤੇ ਓਧਰ ਲਾਉਣਾ।

“ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਪਲਟਿਆ, ਹਰਿ ਰਾਤੀ ਸਾਜਿ ਸੀਗਾਰਿ ॥”

(ਪੰਨਾ— 735)

From the above discussion, it is clear that the high-pure stage of the guru-orientated ones as compare to the life of the ‘saakat’ is:-

different
distinct
antagonistic
opposite
hostile.

For this reason

to stop
to turn
to change
to reverse

the fast ‘flow’ of ‘life-current’ from the materialistic realm towards the ‘spiritual realm’

is indeed the cultivation of the teaching of traversing the reverse of the perverse or turning away from the faithless cynic and entering the spiritual realm.

In other words it is uprooting the attention or focus-like ‘plant’ from the materialistic desolate soil

and ‘planting’ it

in the ‘Shabad’ or Naam-like’ fertile soil.

(The famous Persian saint Bullay Shah says)

“Bulial! What is (so difficult about) achieving union with God. It is (just like a plant) uprooting it from one place and planting it at another.”

But on becoming a Gurmukh, one's life takes a right about turn. (Turning away from corrupt ways) one adorns and beautifies oneself by being attuned to the Love of the Lord.

L66/1